

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش‌های سیاسی

تحکیم مشارکت راهبردی تهران، مسکو و چین

(با تأکید بر رزمایش‌های مشترک ۲۰۲۰)

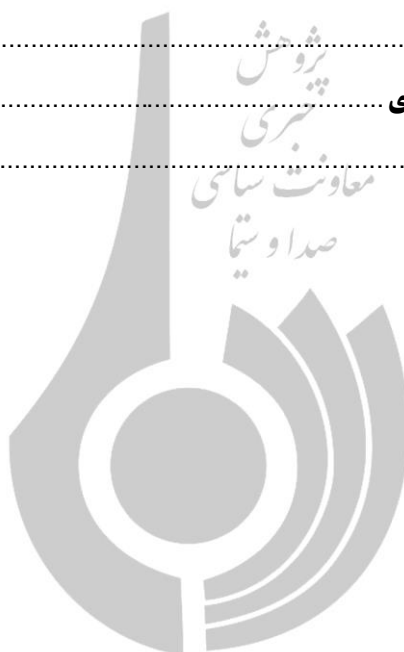

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب‌سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: فرشته مقدم

۲	□ مقدمه
۲	□ ضرورت شکل بندی های جدید
۳	❖ تعمیق روابط مسکو - تهران علیه یاغی گری واشنگتن
۳	❖ تحکیم و تقویت مناسبات تهران - پکن علیه تحریم نفتی آمریکا
۴	□ رزمایش کمر بند امنیت دریایی
۴	• جمهوری اسلامی ایران
۴	• فدراسیون روسیه
۴	• جمهوری خلق چین
۵	□ واکنش ها به رزمایش کمر بند امنیت دریایی
۵	□ رزمایش نظامی قفقاز ۲۰۲۰
۶	□ مهم ترین اهداف رزمایش های بزرگ منطقه ای
۶	□ جمع بندی

گسترش مداخله و تحریک و تحرکات کشورهای فرامنطقه‌ای در کشورهای منطقه و درگیر کردن برخی کشورها به جنگ‌های نیابتی و یا تنش‌های داخلی نظیر دامن زدن به ناآرامی‌ها در بلاروس در ادامه اعتراضات به انتخابات ریاست جمهوری ۹ اوت^۱، تشدید درگیری‌های سنگین نظامی در منطقه قره‌باغ و واکنش رسمی ترامپ به ورود آمریکا به این بحران^۲ در منطقه اوراسیا، افزایش فعالیت‌های آمریکا و ناتو در نزدیکی مرزهای کشورهای منطقه، برگزاری رزمایش‌های آمریکا با برخی کشورهای جنوبی خلیج فارس، حضور رژیم صهیونیستی در منطقه و ... حاکی از تهدیداتی است که به نوعی کشورهای منطقه را از غرب تا شرق آسیا درگیر کرده و یا خواهد کرد.

این روند فزاینده مداخله جویی، بر ضرورت همگرایی منطقه‌ای با توجه به منافع مشترک کشورها، برای جلوگیری از استمرار یکجانبه گرایی و مداخله جویی، تأکید داشت. در واقع می‌توان برگزاری رزمایش‌های مشترک را آغازی بر تحکیم و تعمیق همکاری‌های راهبردی، با هدف و «ائتلاف و شکل بندی جدید» در عرصه جهانی ارزیابی کرد.

□ ضرورت شکل بندی‌های جدید

تحولات و به سخنی گویاتر تحرکات مختلف در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی از سوی غرب و آمریکا و سیاست‌های یک‌جانبه گرایانه کاخ سفید به‌ویژه در سال‌های اخیر اعم از "افزایش تمرکز نیروی آمریکا"^۳ در منطقه شرق آسیا^۴ و در دریای چین^۵، غرب آسیا^۶ و در منطقه اورا سیا^۷ و ... ضرورت تشکیل "شکل بندی جدید" یا "ائتلاف جدید" با مشارکت قدرت‌های رقیب و خصم آمریکا در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی را بیش از پیش مورد تأکید قرار داده است. مثلث ایران- روسیه- چین از مهم‌ترین این

^۱- باشگاه خبرنگاران جوان به نقل از خبرگزاری تاس، ۸/مهر/۱۳۹۹

^۲- تی نیوز، ۷/مهر/۱۳۹۹

^۳- باید توجه داشت که "افزایش نیرویی" منظور فقط پرسنل و نیروی انسانی نیست، بلکه "حجم قدرت نظامی"، "سخت افزاری" و "میزان ورود تجهیزات و استقرار" آنها نیز است. رجوع شود به: واکاوی عملیات تروریستی آمریکا در به شهادت رساندن سردار سلیمانی و انتقام سخت جمهوری اسلامی ایران، آرشو واحد پژوهش خبری، مصاحبه با دکتر میرطاهر، ۱۳۹۸/۱۱/۱۴.

^۴- کشورهای ژاپن، کره جنوبی، تایلند، فیلیپین محل حضور نظامیان آمریکایی و کشتی‌های جنگی و جنگنده‌های این کشور هستند. جزیره گوآم از دیگر پایگاه‌های نظامی آمریکا در منطقه شرق آسیاست.

^۵- «وانگ بی» وزیر خارجه چین در پنجاه و سومین نشست وزیران خارجه انجمن ملل آسیای جنوب شرقی «آسه‌آن» که در بیستم شهریورماه سال جاری (۱۰ سپتامبر ۲۰۲۰) به صورت مجازی برگزار شده بود به انتقاد از حضور نظامیان آمریکا در دریای جنوبی چین پرداخت. وانگ بی در این باره گفت: «افزایش سطح حضور نظامیان آمریکایی در دریای جنوبی چین، منجر به تحریک دیگر کشورها برای حضور نظامی بیشتر در منطقه می‌شود». وزیر خارجه چین با انتقاد از رویکرد واشنگتن در دریای جنوبی چین، افزود: «اقدام آمریکا برای افزایش یک‌جانبه سطح نفوذ خود در منطقه‌ای بسیار دورتر از کشور خود، تلاش کشورهای آسه‌آن برای حل مسائل از راه گفت‌وگو را تحت تأثیر قرار می‌دهد». باشگاه خبرنگاران جوان، ۲۰/ شهریور/ ۱۳۹۹

^۶- این تعداد نیرو در ۱۲ کشور خاورمیانه مستقر هستند. این کشورها عبارت از سوریه، ترکیه، عراق، افغانستان، کویت، بحرین، قطر، عربستان، اردن، امارت، عمان و رژیم اشغالگر قدس هستند. برای مطالعه بیشتر رجوع کنید به: نگاهی گذرا به حضور نظامی آمریکا در غرب آسیا، مرتضی هوشیار، خبرگزاری صدا و سیما، ۱۰/ بهمن/ ۱۳۹۸

^۷- ژنرال والرئ گراسیموف رئیس ستاد کل نیروهای مسلح روسیه پس از پایان رزمایش "قفقاز-۲۰۲۰" در نشست با نمایندگان نظامی کشورهای خارجی با اشاره به افزایش فعالیت‌های آمریکا و ناتو در نزدیکی مرزهای روسیه، ادعای "اقدامات تهاجمی" از سوی روسیه را کذب خواند. وی همچنین تأکید کرد که افزایش فعالیت‌های نظامی آمریکا و ناتو در منطقه اقیانوس اطلس و یا کارائیب اتفاق نمی‌افتد، بلکه در فاصله ۳۰-۲۰ کیلومتری از مرزهای روسیه است. وی به پرواز هواپیماها و حضور نیروهای نظامی-دریایی ناتو در دریاهای بارنتز، بالتیک و سیاه به عنوان مثالی از افزایش فعالیت‌های ناتو در نزدیکی مرزهای روسیه اشاره کرد. اسپوتنیک، ۲۵ سپتامبر ۲۰۲۰

شکل بندی‌ها و رزمایش "کمر بند امنیت دریایی" که با مشارکت راهبردی این سه کشور در آب‌های اقیانوس هند و دریای عمان برگزار شد، به نوعی آغازگر و مصداق عینی این همگرایی و ائتلاف است.

❖ تعمیق روابط مسکو- تهران علیه یاغی گری واشنگتن

به نظر می‌رسد روسیه و ایران گام به گام در این سال‌ها جلو رفته‌اند و موانع روابطشان را یکی یکی برطرف کرده‌اند. این روابط حداقل از دور سوم ریاست جمهوری پوتین به نحو آشکاری رو به گسترش رفت و در دور چهارم ریاست جمهوری او ابعاد مختلفی پیدا کرد. همکاری‌های منطقه‌ای بخشی از علت نزدیک شدن دیدگاه روسیه به ایران است. موفق‌ترین این همکاری در سوریه محقق شد و دو کشور به کمک هم توانستند بحران بزرگی را در سوریه به نام داعش حل و با نیروهای تروریستی که در آنجا فعال بودند برخورد کنند. اینکه یک همکاری دوجانبه به همکاری منطقه‌ای تبدیل شود بسیار مهم است. در بحث برجام هم باید به این نکته اشاره کرد که به موازات همکاری همه جانبه ایران با آژانس، گردش روسیه به سمت ایران بیشتر شد. این مسئله به روسیه و چین کمک کرد که بتوانند از مواضع ایران با قاطعیت دفاع کنند. به موازات آن روسیه سعی کرد از مواضع به حق ایران در خصوص برجام دفاع کرده و نقش مهمی در جلوگیری از تصویب دو قطعنامه ضد ایرانی ایفا کند. از سویی از سال ۲۰۱۴ (سال ۱۳۹۳) روسیه از طرف آمریکا و اروپا با تحریم‌های متعددی روبرو شد و امروز همذات پنداری بیشتری با ایران دارد و موضع تندتری در قبال تحریم‌ها می‌گیرد. مسکو هم به این نتیجه رسیده است که آمریکا با یاغی‌گری بین‌المللی محض، تمام هنجارهای دنیا را به هم می‌زند، لذا روس‌ها به این باور رسیده‌اند که باید آمریکا را مهار کنند.

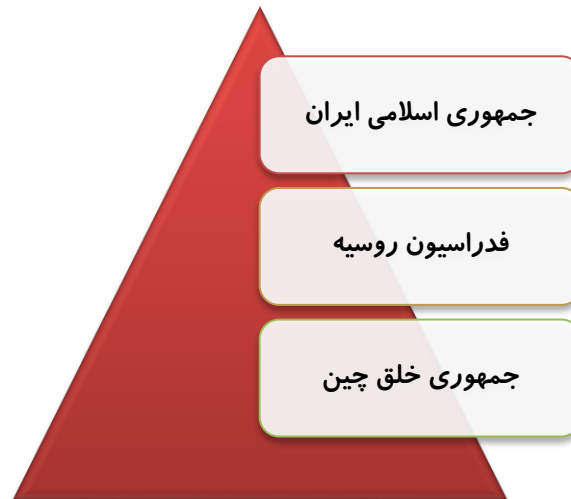
❖ تحکیم و تقویت مناسبات تهران - بکن علیه تحریم نفتی آمریکا

در ارتباط با چین نیز به پیام "یانگ هوآ" سفیر چین در ایران به مناسبت گرمی‌داشت هفتاد و یکمین سالگرد تأسیس جمهوری خلق چین و روابط راهبردی با ایران که در اول اکتبر ۲۰۲۰ (ششم مهر ۱۳۹۹) منتشر شد، بسنده می‌شود. "هوا" در این نوشتار ضمن یادآوری اینکه دو کشور چین و ایران از تمدن‌های کهن محسوب می‌شوند، برگ جدید مناسبات دو کشور را از دیدار موفقیت‌آمیز "شی جین پینگ" رئیس جمهوری خلق چین از ایران در سال ۲۰۱۶ میلادی می‌داند، که سران دو کشور "برقراری مناسبات مشارکت جامع راهبردی میان دو طرف" را اعلام کردند. وی در ادامه تأکید می‌کند: «ایران و چین دو کشوری که توسعه قدرتمندشان به‌عنوان دو تمدن کهن و دو اقتصاد بازار نوظهور، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر و تاریخی است. چین همواره اهمیتی والا برای توسعه مناسبات خود با ایران قائل بوده و امید دارد در تلاشی مشترک با ایران، مناسبات مشارکت جامع راهبردی دو کشور تحکیم و تقویت شود و در نتیجه تعمیق همکاری و تعاملات دوجانبه موجبات سعادت و رفاه دو ملت و دو کشور فراهم آورد. تاریخ تعاملات و مناسبات دو ستانه چین و ایران، اشتراکات فرهنگی عمیق و همکاری‌های نزدیک دو طرف در جریان مبارزه با فراگیری کرونا، چشمه‌های زاینده و پاینده از پویایی را به توسعه مناسبات دو کشور تا سطوح جدید تزریق کرده که چشم‌اندازی وسیع‌تر از گذشته را در برابر مشارکت جامع راهبردی چین و ایران نمایان ساخته است.»^۱

بسته شدن قرارداد ۲۵ ساله با چین نیز در راستای همین مشارکت راهبردی است. بر اساس این قرارداد ایران برای تمام نفت خود یک مشتری دائم خواهد داشت. بنابراین تهران به سرعت در حال توسعه میادین نفتی خود است. این توسعه نه تنها شامل میادین اصلی در غرب کارون می‌شود بلکه میادین نفتی چالش برانگیزتر مثل میادین مشترک با برخی کشورهای را هم در برمی‌گیرد. چین متعهد شده تولید در میادین نفتی غرب کارون را حداقل ۵۰۰ هزار بشکه در روز طی دو سال آینده افزایش دهد.^۲

۱- خبرگزاری ایرنا، ۱۳۹۹/۷/۶

۲- شرکت لوک اوایل ۲۵ درصد سهام خود در بلوک اناران را در سال‌های ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ پس از تحریم‌های آمریکا واگذار کرد و کشورهای اتحادیه اروپا هم به دنبال استات اوایل ۷۵ درصد سهام خود را در ۲۰۱۱ با تشدید تحریم‌ها کنار گذاشتند. با امضای قرارداد هسته‌ای برجام در ۲۰۱۵، بسیاری از شرکت‌های نفتی تفاهم‌نامه‌هایی برای میادین نفتی بلوک اناران امضا کردند که شامل شرکت DNO نروژ، PTTEP تایلند، گزپروم نفت و لوک روسیه هم می‌شد. پس از بیرون رفتن یک طرفه آمریکا از قرارداد برجام در ۲۰۱۸ و تحریم‌های پس از آن، ایران به دنبال کمک از چین و روسیه بود و از نیروی متخصص دانشگاه‌های ایران و موسسات آکادمیک چین و روسیه هم استفاده می‌کرد. برای مطالعه بیشتر رجوع کنید به: اقتصاددان ۱۲/مهر ۱۳۹۹

«چین، روسیه و ایران» با برگزاری اولین رزمایش سه روزه مشترک دریایی با عنوان «کمر بند امنیت دریایی» که در روزهای جمعه ۶ دی ماه تا روز دوشنبه ۹ دی ماه سال ۱۳۹۸ در آب‌های اقیانوس هند و دریای عمان برگزار شد، واکنش‌های بسیاری را در پی داشت. رزمایشی که جمهوری اسلامی ایران نخستین بار پس از پیروزی انقلاب اسلامی با دو قدرت دریایی بزرگ جهان و در چنین سطحی برگزار کرد. این رزمایش جدای از ابعاد فنی و تکنیکی و نظامی، پیام مهمی را به آمریکا منتقل کرد و آن اینکه قدرت به سمت آسیا سیر می‌کند و تغییر جهت می‌دهد. لذا همکاری‌های امنیتی و نظامی تهران-مسکو-پکن برای مقابله با تهدیدات موجود در منطقه بسیار جدی است.

این رزمایش که شامل تمرین‌های تاکتیکی متنوعی از جمله نجات شناور دچار حریق، آزادسازی شناور مورد تعرض قرار گرفته، تیراندازی علیه اهداف مشخص و سایر تمرین‌های تاکتیکی و عملیاتی می‌شد، وسعت عملیاتی آن بالغ بر این رزمایش ۱۷ هزار کیلومتر مربع بود.

• جمهوری اسلامی ایران

نیروی دریایی ارتش به‌عنوان میزبان اصلی رزمایش سه‌جانبه با به‌کارگیری چند یگان اصلی سطحی و پروازی خود در این رزمایش شرکت کرد که شامل «ناوشکن البرز» با شماره بدنه ۷۲ به‌عنوان سرفرماندهی، ناوشکن سهند، ناو آب‌خاکی تنب، ناو کنارک، ناو موشک‌انداز نیزه، شناور شهید ناظری نیروی دریایی سپاه، بالگرد SH-۳ و بالگرد AB-212 بود.

• فدراسیون روسیه

روسیه با سه فروند شناور شامل یک فروند فری گیت کلاس Neustrashimyy با نام «Yaroslav Mudry»، یک فروند یدک‌کش با نام «Yevgeniy Khorov» و یک فروند تانکر سوخت‌رسان با نام «Yel'nya» شرکت کرد.

• جمهوری خلق چین

چین نیز با یک فروند ناوشکن کلاس Type 52D به‌نام (Xining زینینگ) در این رزمایش حضور داشت. برگزاری این رزمایش پس از اتفاقات داغ دریایی تابستان ۹۸ برسر نفتکش‌ها و نیز انهدام پهپاد متجاوز آمریکایی توسط پدافند هوایی ایران در خلیج فارس رخ داد.

واکنش‌ها به رزمایش کمر بند امنیت دریایی^۱

رزمایش "کمر بند امنیت دریایی" تحلیل‌های متعددی و واکنش‌های بسیاری را در پی داشت تا جایی که از آن به عنوان "رزمایش بی سابقه" و "نمایش قدرت علیه آمریکا" یاد شد.^۲ از جمله پایگاه آمریکایی «اوراسیا ریویو» نوشت: تعهدات امنیتی بالقوه بین این سه بازیگر همگرایی روزافزون آن‌ها را برجسته کرده است و مانند بسیاری از ترتیبات دیگر، این نمایانگر رشد ترکیبی از پیوندهای موجود بین سه کشور و همگرایی‌های اخیر به دلیل روندها و تحولات گوناگون، از جمله «مخالفت فزاینده با آمریکا» است که بیش از گذشته در زمان دونالد ترامپ افزایش یافته است. این روند می‌تواند منجر به پیوستن بازیگران دیگری همچون پاکستان به این ترکیب شود. «اوراسیا ریویو» در ادامه افزود: «صرف نظر از آن چه گفته می‌شود و علنی گفته نمی‌شود، خمیرمایه ژئوپلیتیکی محور سه جانبه فوق‌الذکر کاملاً مشهود است: هر سه رابطه‌ای نسبتاً خصمانه با ایالات متحده دارند و ثابت کرده‌اند که به طور فزاینده مایل به انجام اقدامات همکاری جویانه در حوزه امنیت هستند.

خبرگزاری آناتولی ترکیه به نقل از تحلیل‌گران ژئوپلیتیک و روابط بین‌الملل تاکید کرد که این رزمایش در واقع «نمایش قدرت به آمریکا» است. آناتولی نوشته است: «هم اکنون پیوستن روسیه و چین به رزمایش دریایی مشترک با ایران بسیار حائز اهمیت است چراکه مسکو متحد استراتژیک تمام عیار تهران به شمار می‌آید و پکن نیز بزرگ‌ترین خریدار نفت ایران است. ایران در حال تغییر تاکتیک پدافند نظامی‌اش است و می‌خواهد یک پیام به غرب مبنی بر این بدهد که مرزهای دفاع دریایی کشور در حال توسعه است و به همین دلیل خلیج فارس برای این رزمایش انتخاب نشده است.»^۳ محمدجواد ظریف وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در پیامی توثیقی به مناسبت آغاز رزمایش مشترک دریایی ایران، روسیه و چین؛ بر تعهد جمهوری اسلامی ایران و شرکایش به تأمین امنیت آبراهه‌های حیاتی منطقه تأکید کرده بود.

رزمایش نظامی قفقاز ۲۰۲۰

روسیه به لحاظ نظامی و امنیتی خود را دارای نقش رهبری و بازی‌گردانی در منطقه خزر و قفقاز تلقی می‌کند، از این رو طی سال‌های اخیر در تدابیر نظامی نظیر مسابقات ارتش‌های جهان و مسابقات نظامی دریای خزر و در مورد اخیر برگزاری مانور قفقاز ۲۰۲۰ همواره جمهوری اسلامی ایران را دعوت کرده است.

مانور نظامی راهبردی "قفقاز-۲۰۲۰" که از تاریخ ۲۱ سپتامبر (۳۱ شهریور) «با حضور یگان‌های رزمی، ستادی و عملیاتی روسیه و ادوات سبک و سنگین از ایران، چین، پاکستان، بلاروس، ارمنستان و جمهوری آذربایجان میانمار در منطقه قفقاز^۴ جنوبی روسیه تحت هدایت ژنرال "والری گراسیموف" معاون اول وزیر دفاع و رئیس ستادکل نیروهای مسلح روسیه آغاز شده بود در ۲۶ سپتامبر (۵ مهر) پایان یافت. این رزمایش در کاپوستین یار، آشولوک، آب‌های دریای سیاه و دریای خزر با هدف «به اشتراک گذاری اطلاعاتی» و «اقدام‌های نظامی مشترک در چارچوب نیروهای چند ملیتی» برگزار شد. حضور ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور روسیه به ناحیه آموزش نظامی "کاپوستین یار" در منطقه آستاراخان، جایی که مرحله اصلی مانورهای نظامی راهبردی "قفقاز-۲۰۲۰" در آنجا برگزار شد، حکایت از اهمیت بالای این مانور داشت.^۵

در این رزمایش علاوه بر شرکت هزار نفر از پرسنل نظامی کشورهای حاضر و رونمایی از تانک جدید "ترمیناتور"، حدود ۸۰ هزار نیروی نظامی، ۴۵۰ گونه از تجهیزات و نفربرهای زرهی و همچنین ۲۵۰ تانک در روسیه مشارکت داشتند. همچنین بیش از ۱۰

^۱ - تأکید بر این نکته ضروری است که ۵ روز پس از اولین مانور مشترک جمهوری اسلامی ایران با دو کشور بزرگ منطقه روسیه و چین، یعنی در سیزدهم دی ماه ۱۳۹۸، سردار سلیمانی و ابومهندس ابومهدی و همراهانشان در حوالی فرودگاه بغداد توسط سه فروند هواپیمای بدون سرنشین آمریکایی که هر یک از آن‌ها به چهار موشک Hellfire مجهز بودند، به دستور مستقیم ترامپ ناجوانمردانه ترور شدند. لذا واکنش‌ها به این رزمایش محدود می‌باشد.

^۲ - موسسه فرهنگی هنری خراسان، دانلود نیازمندیهای ۱۳۹۹/۷/۱۳

^۳ - برای مطالعه بیشتر رجوع کنید به: «کمر بند ایمنی دریا» نمایش قدرت به آمریکا، سایت خبری شعار سال، <https://shoaresal.ir/fa/news/252170>

^۴ - قفقاز به واسطه پل ارتباطی ما با روسیه و اروپا از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و به‌منزله هارتلند دنیا تلقی می‌گردد. همچنین کنار مرزهای شرقی اروپا قرار گرفتن اهمیت فوق‌العاده‌ای برای ایران و نوع تعامل با اروپا با سایر حوزه‌هاست.

^۵ - ولادیمیر پوتین از پیشرفت تمرینات نظامی از جمله انتقال و پیاده‌سازی تفنگداران، حملات موشکی و توپخانه‌ای به مواضع دشمن فرضی، استقبال کرد.

گردان نظامی مسلح به سامانه‌های موشک‌های ضد هوایی اس-۴۰۰ و اس-۳۰۰ و مجموعه سامانه‌های موشکی-توپخانه "پانتسیر-سی"، در منطقه برگزاری مانور مستقر شده بودند.^۱

جمهوری اسلامی ایران، با دو یگان ویژه از نیروی دریایی و ستادکل نیروهای مسلح و نیروهای چینی نیز با خودروهای زرهی و تسلیحات سبک در این رزمایش مهم شرکت داشتند.

هر چند مسکو هدف از برپایی این رزمایش را تمرین برای «اقدام‌های نظامی مشترک در چارچوب نیروهای چند ملیتی» در آب‌های دریای سیاه و دریای خزر عنوان کرده است اما آنچه مهم‌تر به نظر می‌رسد نگرانی‌های کرملین از تحرکات آمریکا و ناتو در منطقه است. موضوعی که با تداوم بحران قره باغ و تحریک برخی کشورهای از تبدیل کردن این بحران به جنگ و همچنین رخدادهای بلاروس و ادامه تحریم‌های مقامات این کشور از سوی اتحادیه اروپا و آمریکا، عینی‌تر شد.^۲ در مجموع مشارکت سه کشور قدرتمند روسیه، چین و ایران در این رزمایش دارای پیام مهمی به سیاست‌های یک‌جانبه‌گرایانه آمریکا است که مسکو، پکن و تهران را غیرقانونی تحریم کرده است.^۳ از دیگر دستاوردهای مهم آن به کشورهای جهان نیز ارسال این پیام بود که: «امنیت منطقه را باید کشورهای منطقه با حضور حداکثری و همکاری منطقه‌ای تأمین کنند نه کشورهای فرامنطقه‌ای مداخله‌گر».

□ مهم‌ترین اهداف رزمایش‌های بزرگ منطقه‌ای

- ✓ تشکیل "ائتلاف جدید" با مشارکت قدرت‌های رقیب و خصم آمریکا در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی
- ✓ «مخالفت فزاینده» و «نمایش اقتدار» کشورهای برگزارکننده علیه مداخله‌گری‌های آمریکا
- ✓ نقش آفرینی و مقابله ایران با حضور رژیم‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای نظیر رژیم صهیونیستی و آمریکا در قفقاز^۴
- ✓ شکستن انزوای اعمالی از سوی غرب و آمریکا علیه کشورهای تحریم شونده از جمله ایران و روسیه و چین
- ✓ ارتقای همکاری‌های دوجانبه و چند جانبه در حوزه‌های دفاعی و نظامی و امنیتی و برقراری ثبات و امنیت در منطقه^۵
- ✓ اثرگذاری‌های مثبت همکاری‌های دفاعی-نظامی بر سایر ابعاد و حوزه‌های مشترک دوجانبه و منطقه‌ای
- ✓ همکاری‌های دفاعی مبتنی بر اعتماد متقابل و تثبیت همکاری‌های سه‌گانه؛ ج.ا.ا-روسیه-چین
- ✓ تقویت همکاری و نگاه به همسایگان در حوزه سیاست خارجی و منطقه‌ای با هدف تثبیت جایگاه همکاری‌های منطقه‌ای
- ✓ شکست پروژه تحریم تسلیحاتی ج.ا.ا و ناکامی سیاست آمریکا برای انزوای ایران
- ✓ نمایش اقتدار ایران و همکاری با سایر کشورها به ویژه قدرت‌های بزرگ منطقه و ارتقای سطح آموزشی و عملیاتی برای هر گونه اقدامات مشترک نظامی

□ جمع‌بندی

تهران - مسکو - پکن قویاً بر این باورند که "امنیت پایدار ملی و مناطق پیرامونی" از چنان اهمیتی برخوردار است که نه تنها نباید تحت تاثیر فشارها و تهدیدهای آمریکا قرار گرفت بلکه با اعمال سیاست مستقل، لزوم ائتلاف و شکل‌بندی جدید با هدف احیا و تقویت قدرت‌های نوظهور بسیار ضرورت دارد.

روسیه، چین و جمهوری اسلامی ایران در مقابله با سیاست‌های یک‌جانبه‌گرایانه و مداخله جویانه واشنگتن، پیام مهمی را به مقامات کاخ سفید ارسال می‌کنند و آن اینکه کاخ سفید نمی‌تواند با اختیارات خود، قوانین بین‌المللی را به نفع خود تفسیر و مهم‌تر از آن اجرا کرده و دیگر کشورها را نیز مجاب و یا مجبور به تبعیت از آن کند.

^۱ - خبرگزاری تسنیم به نقل از خبرگزاری «تاس»، ۵/مهر/۱۳۹۹

^۲ - ژنرال والری گراسیموف رئیس ستاد کل نیروهای مسلح روسیه پس از پایان رزمایش "قفقاز-۲۰۲۰" در نشست با نمایندگان نظامی کشورهای خارجی با اشاره به افزایش فعالیت‌های آمریکا و ناتو در نزدیکی مرزهای روسیه، ادعای "اقدامات تهاجمی" از سوی روسیه را کذب خواند. [وی به طعنه و تمسخر] در باره ادعای آمریکا مبنی بر "اقدامات تهاجمی" از سوی روسیه گفت: افزایش فعالیت‌های نظامی آمریکا و ناتو در منطقه اقیانوس اطلس و یا کارائیب اتفاق نمی‌افتد، بلکه در فاصله ۳۰-۲۰ کیلومتری از مرزهای روسیه است. در همین رابطه ادعاهای ناتو درباره اقدامات تهاجمی رو به رشد از سوی روسیه کذب است. اسپوتنیک، ۲۵/۹/۲۰۲۰

^۳ - خبرگزاری پارس تودی تاجیکستان، ۱۳۹۹/۷/۲

^۴ - گفتنی است منطقه قفقاز با جمهوری اسلامی ایران پیوندها و منافع متعددی داشته و دارد.

^۵ - چین در پروژه عظیم «یک کمربند-یک راه» خود که مسیر اصلی آن از ایران و قفقاز جنوبی می‌گذرد، به شدت نیازمند ثبات و امنیت است.

از سویی قطعاً کشورهای که از نظر اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، دفاعی و امنیتی، نزدیکی بیشتری با هم داشته باشند، برای "برقراری و تثبیت امنیت جمعی" مشارکت فزاینده‌تری خواهند داشت.

در مجموع سه کشور بزرگ ایران، روسیه و چین در شرایط کنونی در تلاشند تا با مشارکت جامع راهبردی به تحکیم و تقویت روابط پرداخته و در نتیجه موجبات تعمیق همکاری و تعاملات دوجانبه را بیش از هر زمان دیگر فراهم کنند. لذا در شرایط فعلی برای تداوم همکاری‌ها ضروری است سه کشور منافع یکدیگر را به خوبی درک کرده و حتی اگر هم در مواردی اختلاف نظر وجود داشته باشد به آنها احترام بگذارند تا سیاست‌های اعمالی درستی را علیه یک‌جانبه‌گرایی آمریکا در سطوح مختلف و به ویژه منطقه اتخاذ کنند.

